

Model for Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling

Februar 2023

Udarbejdet af Københavns Professionshøjskole og VIA University College

Kolofon:

Model for Diplomuuddannelse i Rusmiddelbehandling

@2023 Københavns Professionshøjskole og VIA University College

Dokumentet er udarbejdet for Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsen, som har ophavsret til produktet.

Indholdsfortegnelse

Indledning til model for rusmiddelbehandleruddannelse.....	4
Resumé af konklusion fra vidensindsamling	4
Uddannelsesmodel.....	5
Udvikling af Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling.....	5
Målgruppe for Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling	6
Opbygning af Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling	6
Læringsudbytte ved Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling.....	8
Læringsforståelse i Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling	9
Obligatoriske moduler	10
Obligatorisk modul 1	11
Obligatorisk modul 2	14
Obligatorisk modul 3	17
Valgmoduler	19
Valgmodul 1.....	20
Valgmodul 2.....	22
Valgmodul 3.....	24
Valgmodul 4.....	27
Afgangsprojekt	30
Generelle forhold knyttet til diplomuddannelse.....	32
Adgangsbetingelser	32
Kvalitetskrav for diplomuddannelse.....	32
Omfang af studieaktivitet.....	33
Prækvalifikation.....	33
Eksamen/prøveformer	33
Økonomi	33

Indledning til model for rusmiddelbehandleruddannelse

Nærværende notat har til formål at beskrive en model for en fælles rusmiddelbehandleruddannelse målrettet rusmiddelbehandlere på både stof- og alkoholområdet. Notatet er udarbejdet af Københavns Professionshøjskole (KP) og VIA University College (VIA) for Socialstyrelsen og Sundhedsstyrelsen. Formålet med opgaven har ifølge udbudsmateriale været:

"[...] udvikling af en fælles rusmiddelbehandleruddannelse på tværs af stofmisbrugs- og alkoholområdet. Formålet er at styrke rusmiddelbehandleres behandlingskompetencer og viden på rusmiddelområdet inden for både stofmisbrugs- og alkoholområdet. Uddannelsen skal yde et systematisk kompetenceløft af behandlingsområdet. Det skal opnås ved at styrke kvaliteten og ensartetheden i alkoholbehandlingen og den sociale stofmisbrugsbehandling i hele landet, så den kvalitet som borgeren møder, ikke afhænger af bopæl. Desuden skal uddannelsen bidrage til et fælles sprog i alkoholbehandling og social stofmisbrugsbehandling og således danne grundlag for et generelt kvalitetsløft på området.

Opgaven indeholder en vidensindsamling, der skal etablere et solidt grundlag for udarbejdelsen af en model for en fremtidig rusmiddelbehandleruddannelse. På baggrund af vidensindsamlingen, skal der udvikles en model for en rusmiddelbehandleruddannelse, der kan implementeres af relevante uddannelsesaktører."

Vidensindsamlingens resultater er formidlet i "Vidensindsamling – knyttet til udvikling af rusmiddelbehandleruddannelse". Det er på baggrund af vidensindsamlingen, at målgruppe, uddannelsesniveau samt indhold og form for uddannelsen er valgt.

Resumé af konklusion fra vidensindsamling

Vidensindsamlingens konklusioner går på tværs af de datakilder, heriblandt en faglig referencegruppe bestående af centrale aktører fra rusmiddelfeltet, der er inddraget, og peger kort skitseret på følgende af vigtighed for modeludviklingen af en rusmiddelbehandleruddannelse:

- **Formål:** Formålet med udviklingen af en ny uddannelse er at skabe et mere sammenhængende og helhedsorienteret efteruddannelses tilbud på tværs af alkohol- og stofområdet, som kan understøtte, at rusmiddelområdet på baggrund af national lovgivning, retningslinjer og lokale kvalitetsstandarder kan udvikle og fastholde en høj kvalitet i rusmiddelbehandlingen.
- **Målgruppe:** Uddannelsen bør målrettes medarbejdere med professionsbacheloruddannelse, da størstedelen af rusmiddelbehandlerne har en baggrund som social- eller sundhedsfaglig professionsbachelor.
- **Uddannelsesniveau:** Der peges på en rusmiddelbehandleruddannelse på diplomniveau på baggrund af følgende afvejninger:
 - Diplomuddannelser henvender sig til voksne med en kort eller mellemlang videregående uddannelse, herunder professionsbachelorer.
 - Uddannelsens videngrundlag er bl.a. erhvervs- og professionsbaseret, hvilket indebærer, at uddannelsen er baseret på ny viden om centrale tendenser inden for den profession, som uddannelsen retter sig mod.
 - Der kan udvikles en ny rusmiddelbehandleruddannelse på diplomniveau (60 ETCS), som giver en titel. Samtidig er en diplomuddannelse underlagt Uddannelses- og Forskningsministeriets kvalitetskrav, som rammesætter niveau for videns-, færdigheds- og kompetencemål. Dette giver mulighed for at udvikle et videns-/evidensbaseret og metodisk afsæt og styrke refleksiv omsætning via et stærkt praksisfokus i uddannelsen.

- En diplomuddannelse kan udbydes på tværs af landet, er tilknyttet større uddannelsesmiljøer og er understøttet økonomisk via statslig finansieret taxameterstøtte og mulighed for at søge kompetencefondsmidler.
- **Indhold på uddannelsen:** Med udgangspunkt i en behandlingsforståelse, der rummer både medicinske, sundhedsfaglige, sociale, terapeutiske, skadesreducerende og aktivitetsprægede indsatser, forventes det, at der etableres moduler omkring fælles obligatoriske emner med udgangspunkt i social-, psykolog- og sundhedsfaglige perspektiver. Undervisningen baserer sig på evidens og forskning og de obligatoriske moduler vil bl.a. skulle tage udgangspunkt i omsætning af nationale retningslinjer/guidelines, mens valgmoduler kan målrettes specifikke målgrupper og/eller metoder. Diplommodellen giver god mulighed for at skabe en tværfaglig uddannelse på tværs af alkohol- og stofområdet, og vidensindsamlingen peger på et stort sammenfald mellem uddannelsesbehov på alkohol- og stofområdet.

Uddannelsesmodel

På baggrund af vidensindsamlingens konklusioner anbefaler KP/VIA, at der udvikles en ny Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling. Herved skabes der mulighed for at etablere en ny formaliseret og kompetencegivende fælles rusmiddelbehandleruddannelse, som er målrettet både social- og sundhedsområdet; herunder alkohol- og stofmisbrugsbehandlingen. Formålet er at højne og kvalitetssikre rusmiddelbehandlingen.

Ved at etablere rusmiddelbehandleruddannelsen som en diplomuddannelse gives der mulighed for at bygge den op omkring moduler, der er målrettet medarbejdere ansat i rusmiddelbehandlingen. En diplomuddannelse bygges op omkring såvel obligatoriske som valgmoduler. Uddannelsen vil således indeholde både generelle, grundlæggende moduler, som går på tværs af rusmiddelbehandlingen, og mere specialiserede moduler, der retter sig mod mere specifikke metoder, problemstillinger eller målgrupper.

Uddannelsen placeres inden for det sociale- og samfunds-faglige område, jf. diplombekendtgørelsen¹, men bygges op så den dækker indholdselementer fra både social- og sundhedsområdet. Det vil sige, at der i læringsmål for modulerne fremgår både socialfaglige, sundhedsfaglige og tværprofessionelle viden-, færdigheds- og kompetencemål. I udformningen af studieordningen vil der indgå fagfolk fra uddannelsesinstitutionerne fra både det social-, samfunds- og sundhedsfaglige område med indblik i rusmiddelområdet.

Under uddannelsesrammen er der mulighed for at etablere en målrettet, men fleksibel, uddannelsesmulighed, som kan tilpasses de aktuelle behov på feltet, også når disse med tiden ændrer sig. En tværfaglig rusmiddelbehandleruddannelse på tværs af alkohol- og stofområdet vil kunne understøtte udviklingen af en fælles tværprofessionel professionsidentitet, et fælles sprog og en vidensbaseret praksis. Uddannelsen vil samtidig tage hensyn til de forskelle, der er på området, og indarbejde det i undervisningen. Samlet set vil uddannelsen kunne understøtte og bidrage til et højt kompetenceniveau blandt medarbejdere, der varetager rusmiddelbehandlingen i Danmark. Dette vil komme de borgere til gavn, der modtager rusmiddelbehandling i offentlig og privat regi.

Udvikling af Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling

Dette notat beskriver en model for en kommende rusmiddelbehandleruddannelse, som efterfølgende skal danne ramme for endelig udvikling af en studieordning til uddannelsen. Studieordningen og de dertilhørende beskrivelser af moduler, eksamensformer og læringsmål udarbejdes under den

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2022/933>

kvalifikationsramme for de videregående uddannelser, der er fastsat af Uddannelses- og Forskningsministeriet (niveau 6).²

Studieordningen for uddannelsen udarbejdes på baggrund af både vidensindsamling og modeludvikling knyttet til nærværende projekt for Sundheds- og Socialstyrelsen. Således vil de moduler, mål for læring m.m., der er beskrevet i uddannelsesmodellen, danne ramme for det videre udviklingsarbejde med at fastlægge endelige moduler, indholdselementer og læringsmål m.m. Studieordningen udarbejdes i et samarbejde mellem de relevante og interesserede udbydere af uddannelsen. I forbindelse med udarbejdelsen af studieordningen og ved væsentlige ændringer af denne tager uddannelsesinstitutionerne desuden kontakt til aftagere og centrale interessenter. Dette bør som minimum indbefatte Social- og Sundhedsstyrelsen. Andre centrale aktører er fx de relevante faglige organisationer, FLOR (Foreningen af ledere i offentlig rusmiddelbehandling), KL og relevante forskningsmiljøer.

Målgruppe for Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling

Målgruppen for en kommende Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling er primært medarbejdere, der arbejder som rusmiddelbehandlere i offentligt eller privat regi. I de nationale retningslinjer for social stofmisbrugsbehandling er der anvisninger for behandlernes vidensgrundlag og faglige kompetencer. Her fremgår det, at behandlingsgruppens sammensætning bør afspejle en helhedsorienteret tilgang og derfor bør have tilknyttet behandlere med relevant socialfaglig, psykologisk og sundhedsfaglig uddannelse.³ Ligeledes fremgår det af den nationale kliniske retningslinje for behandling af alkoholafhængighed, at personale i alkoholbehandlingsinstitutioner består af læger, sygeplejersker, psykologer, socialrådgivere og pædagoger m.v.⁴

Adgang til en diplomuddannelse er betinget af, at ansøgerne har gennemført relevant adgangsgivende uddannelse på mindst erhvervsakademi- eller akademineiveau, og at ansøgeren har mindst to års relevant erhvervs erfaring. Målgruppen for rusmiddelbehandleruddannelsen vil primært være medarbejdere, der har en relevant professionsuddannelse, og som varetager behandling på rusmiddelbehandlingssteder. Det vil sige ansatte i rusmiddelbehandlingscentre, der tilbyder social stofmisbrugsbehandling efter Servicelovens § 101, alkoholbehandling efter Sundhedslovens § 141 samt medarbejdere fra tilsvarende private rusmiddelbehandlingssteder. Der vil typisk være tale om professionsbacheloruddannede såsom pædagoger, sygeplejersker, socialrådgivere, lærere, ergo-/fysioterapeuter eller lignende.

Rusmiddelbehandling forstås som et helhedsorienteret og differentieret behandlingstilbud, der med tilstrækkelig variation og bredde imødekommer forskellige borgergruppers behov (Jf. vidensindsamlingen). Målgruppen af medarbejdere kan således varetage behandlingsfunktioner i et kontinuum fra skadesreducerende lavtærskeltilbud til sociale støtte- og aktivitetstilbud samt medicinsk og sundhedsrelateret behandling til psykosocial (terapeutisk) behandling i ambulant-, dag- og døgnregi.

Opbygning af Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling

Vidensindsamlingen peger på et stort sammenfald i behov for uddannelse og opkvalificering på tværs af alkohol- og stofområdet. Dette i forhold til både undervisningsform og indhold. En lang række temaer fremhæves, som nogle der bør være obligatoriske for alle, der tager en uddannelse målrettet rusmiddelbehandling, og at det bør være temaet eller problemstillingen, der er i fokus frem for det konkrete rusmiddel. Derfor bygges en stor del af uddannelsen op omkring obligatoriske moduler for alle, der ønsker den samlede rusmiddelbehandleruddannelse - det vil dog være muligt blot at tage enkelte moduler. I modellen er hovedvægten lagt på tre obligatoriske moduler, som tilsammen udgør en ramme omkring rusmiddelbehandlingsarbejdet. De studerende arbejder her både med de formelle rammer i form

² <https://ufm.dk/uddannelse/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/kvalifikationsrammer/niveauer-i-kvalifikationsrammen/niveau-6>

³ Nationale retningslinjer for socialstofmisbrugsbehandling (2020) s.22-23

⁴ Behandling af alkoholafhængighed, national klinisk retningslinje (2018) s.19

af lovgivning, retningslinjer m.m., typiske målgrupper og temaer, det tværfaglige/tværasektorielle samarbejde, menneskesyn, konkret behandlingsplanstilletæggelse samt de metoder, der aktuelt er mest udbredte, dokumenterede og anerkendte i rusmiddelbehandlingen (primært kognitiv adfærdsterapi, motiverende samtale). Yderligere indgår der et obligatorisk afgangsprøveprojekt for uddannelsen, hvor de studerende omsætter deres kompetencer til et konkret undersøgelses- og udviklingsarbejde i forhold til egen praksis.

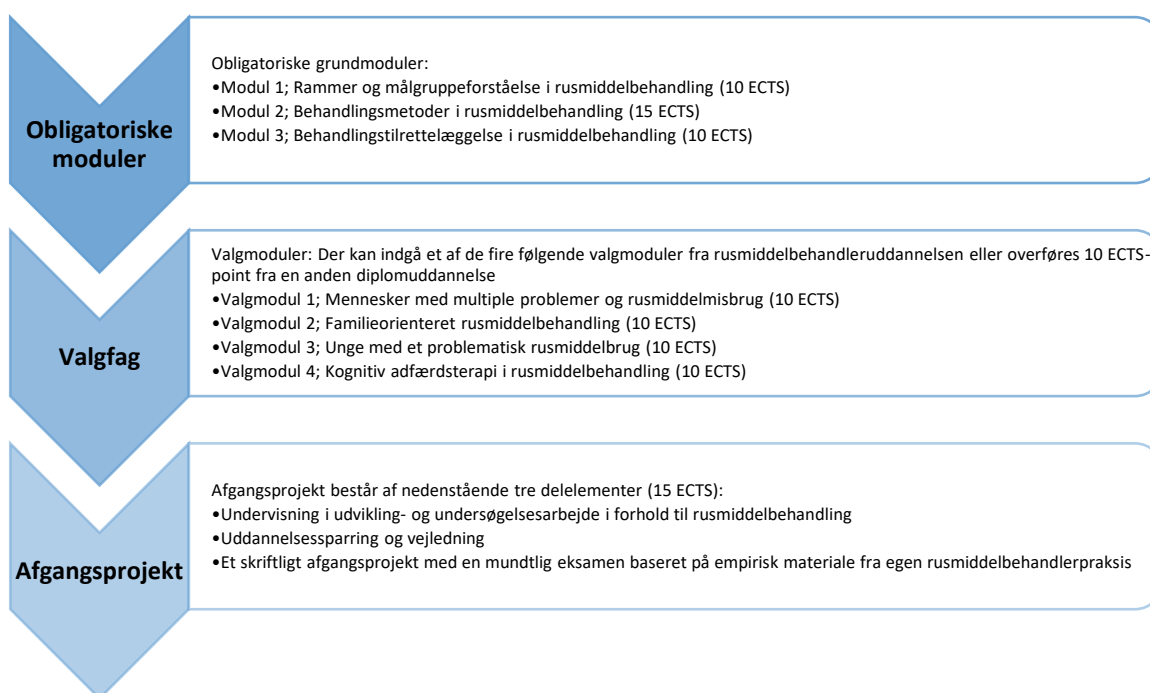
Der udvikles fire valgmoduler, som tilbyder en specialisering i forhold til særlige målgrupper og/eller metoder.

Det anbefales, at de studerende tager uddannelsen i nedenstående rækkefølge:

- De tre obligatoriske moduler i rækkefølgen 1-3 (i alt 35 ECTS)
- Et valgmodul under rusmiddelbehandlerruddannelsen eller alternativt et andet relevant modul fra en anden diplomuddannelse (10 ECTS)
- Afgangsprøveprojektet (15 ECTS).

Der vil være mulighed for at tage modulerne i en anden rækkefølge. Dette dog undtaget afgangsprøveprojektet, som ikke kan påbegyndes, før alle andre moduler er gennemført og bestået. Ligeledes vil der være mulighed for at tage enkelte moduler uden at tage den samlede rusmiddelbehandlerruddannelse. I det tilfælde opnår man dog ikke den titel, der følger med uddannelsen.

Nedenstående figur illustrerer opbygningen af den samlede rusmiddelbehandlerruddannelse:

Ved at tage den samlede Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling vil deltagerne få ret til at anvende betegnelsen: Diplom i Rusmiddelbehandling. Der vil ligeledes være mulighed for at opnå titlen ved at overføre op til 10 ECTS valgmodul fra en anden diplomuddannelse, hvis blot man har gennemført de obligatoriske moduler og afgangsprøveprojektet på Diplom i Rusmiddelbehandling. Kun ved at gennemføre den fulde uddannelse opnår man denne titel.

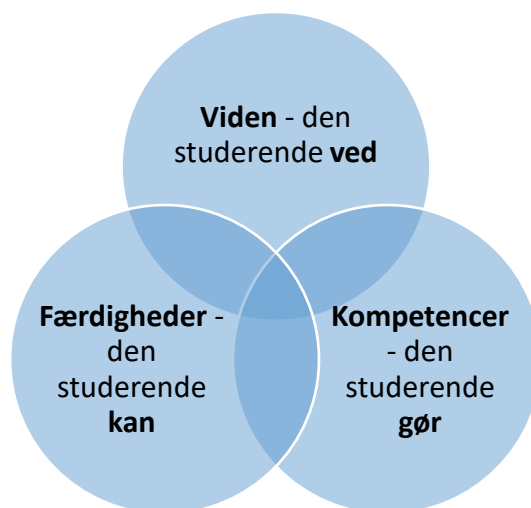
Læringsudbytte ved Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling

I modeludviklingen for Diplomuddannelsen i Rusmiddelbehandling er der et stort fokus på de studerendes læringsudbytte. Det er den læring, de studerende tilegner sig under uddannelsen til rusmiddelbehandler på forskellige niveauer. I forbindelse med beskrivelsen af de enkelte moduler i nærværende notat er der knyttet en beskrivelse af de studerendes læringsudbytte i forhold til hvert enkelt tema. Som baggrund for dette anvendes begreber fra kvalifikationsrammen for livslang læring: Viden, færdigheder og kompetencer⁵

Viden, færdigheder og kompetence kan helt overordnet oversættes til:

- Den **viden** og forståelse, vi har. Det, vi har læst og forstået.
- De **færdigheder**, vi besidder, dvs. det, vi kan gøre og udføre med hænderne og kroppen.
- De **kompetencer**, vi har, dvs. den måde, vi anvender vores viden og færdigheder på.

Dette er illustreret i nedenstående figur:

De tre begreber kan overlape hinanden. Begreberne udgør en ramme, der kan vise vægtningen af hvert enkelt tema i uddannelsen efter hvilket niveau, de studerende kan forventes at opnå læringsudbytte på.

Det forventede læringsudbytte for en diplomuddannelse er beskrevet i typebeskrivelsen for diplomgraden i Kvalifikationsrammen for videregående uddannelser. Kvalifikationsrammen beskriver de videregående grader i Danmark, hvor krav til viden, færdigheder og kompetencer fremgår. Læringsudbyttet for diplomgraden er illustreret i nedenstående figur, som er lavet på baggrund af typebeskrivelsen i kvalifikationsrammen, jf. akkrediteringsbekendtgørelsen, bilag 3⁶:

⁵ <https://ufm.dk/uddannelse/anerkendelse-og-dokumentation/dokumentation/kvalifikationsrammer/begreber>

⁶ <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2021/1558>

Viden og forståelse	Færdigheder	Kompetencer
<p>Skal inden for et specialiseret område eller i et bredere perspektiv på fagområdet have udviklingsbaseret viden om professionens og fagområdet anvendte teori og metode.</p> <p>Skal kunne forstå praksis, anvendt teori og metode samt kunne reflektere over professionens praksis og anvendelse af teori og metode.</p>	<p>Skal kunne anvende metoder og redskaber og skal mestre de færdigheder, der knytter sig til beskæftigelse inden for det valgte område.</p> <p>Skal kunne vurdere praksisnære og teoretiske problemstillinger samt begrunde og vælge relevante løsningsmodeller.</p> <p>Skal kunne formidle praksisnære og faglige problemstillinger og løsninger til samarbejdspartnere og brugere.</p>	<p>Skal kunne håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer i arbejdssammenhænge</p> <p>Skal selvstændigt kunne indgå i fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig ansvar inden for rammerne af en professionel etik.</p> <p>Skal kunne udvikle egen praksis.</p>

I forhold til læringsudbyttet er uddannelsen bygget op, så der er en sammenhæng og kronologi mellem modulerne. Det er optimalt i forhold til læringsudbyttet at tage de tre obligatoriske moduler i rækkefølge, da de bygger ovenpå hinanden. Således opnår de studerende på modul 1 fx grundlæggende viden om de nationale retningslinjer/guidelines, mens de ved at gennemføre modul 2 og 3 får oparbejdede kompetencer til at anvende metoder og tilrettelægge behandlingsplaner ud fra de nationale retningslinjer/guidelines. Samtidig kræver kvalifikationsrammen dog, at der skal arbejdes med viden, færdigheder og kompetencer på alle moduler, og at det også skal være muligt blot at tage enkelte moduler eller at tage dem i en anden rækkefølge. Sidstnævnte tages der derfor også højde for i modeludviklingen samt i den endelige udformning af studieordningen.

Samlet set tilbyder rusmiddelbehandleruddannelsen en bred ramme for behandlingsarbejdet. De studerende får:

- Et indgående kendskab til og forståelse for rammer og retningslinjer omkring rusmiddelområdet, såvel social- som sundhedsfaglige, og kompetencer til at udføre rusmiddelbehandling af høj faglig kvalitet på baggrund af retningslinjer/guidelines.
- Styrkede færdigheder og kompetence i at anvende viden og metoder i egen praksis med hovedfokus på de mest udbredte behandlingsmetoder.
- Kompetence til kritisk at reflektere over og udvikle egen praksis, herunder at kunne identificere, prioritere, udvælge og begrunde valg af indsatser og metoder i forhold til borgernes rusmiddelproblematikker og de kontekster, borgerne befinder sig i.
- Styrkede kompetencer til at håndtere undersøgelses- og udviklingsorienterede problemstillinger og projekter i relation til rusmiddelområdet
- Kompetencer i at kunne indgå i tværfagligt og tværsektorielt samarbejde og påtage sig ansvaret som brobygger og koordinator i en etisk funderet rusmiddelpraksis

Læringsforståelse i Diplomuddannelse i Rusmiddelbehandling

Det er afgørende for rusmiddelbehandleruddannelsens implementering, at den skal stå på, inddrage og bygge videre på de studerendes egen praksis. Hvis en rusmiddelbehandleruddannelse skal være

meningsfuld for de studerende, skal den kunne kvalificere deres arbejde som rusmiddelbehandlere gennem tilegnelsen af ny viden, færdigheder og kompetencer, der taler direkte ind i deres praksis. Ligeledes skal uddannelsen styrke mulighederne for kritisk refleksion over egen praksis og mulighed for løbende kvalitetsudvikling. Herunder evnen til at synliggøre og begrunde hvilke faglige indsatser, man som rusmiddelbehandler vælger til forskellige problematikker i arbejdet med forskellige målgrupper.

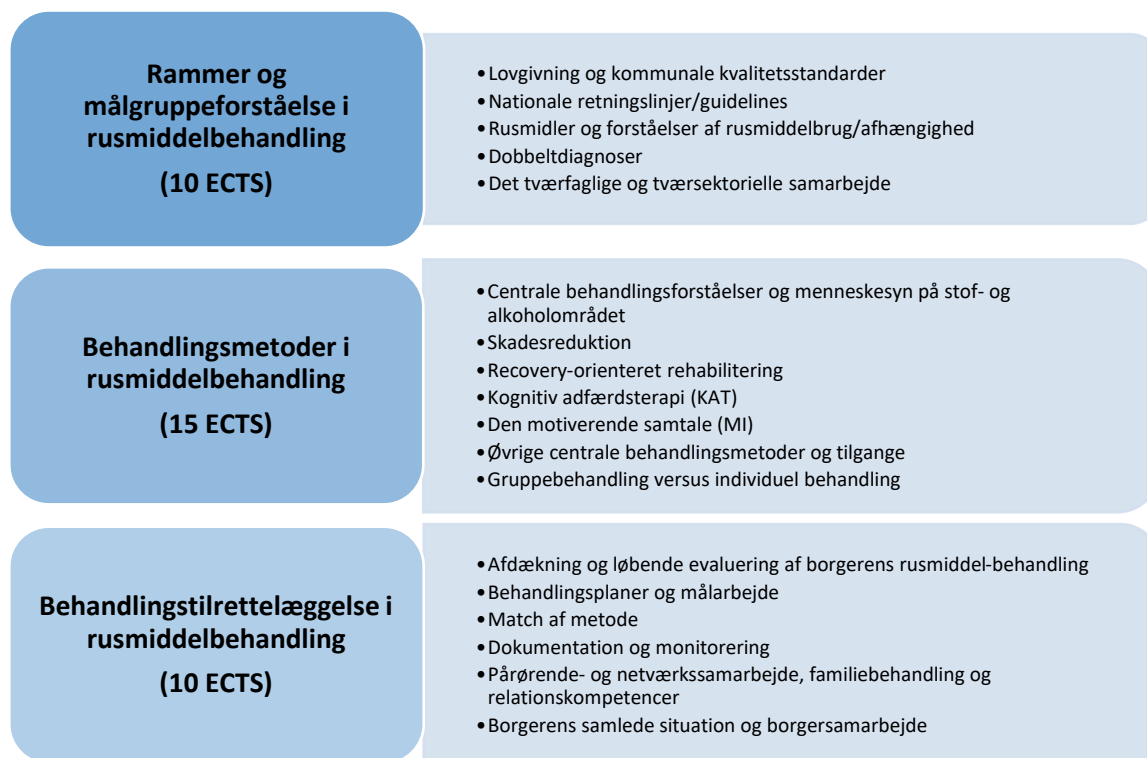
Netop forståelsen af at læring primært finder sted i praksis uden for undervisningsrummet vil være omdrejningspunktet i tilrettelæggelsen af læreprocesser på en ny rusmiddelbehandleruddannelse. Læring er derved ikke en separat aktivitet i undervisningsrummet, som tages med ud i praksis, men foregår i forskellige sammenhænge både i og uden for undervisningsrummet. For at understøtte implementeringen af læringen fra rusmiddelbehandleruddannelsen i praksis er det centralt, at denne baseres på, at de studerende afprøver/træner omsætning af viden, konkrete metoder eller redskaber i egen praksis og dokumenterer deres erfaringer og læring, som så tages med retur i undervisningsrummet.

Et konkret eksempel på et didaktisk greb kan være prøvehandling, hvor de studerende mellem undervisningsgangene går ud og afprøver ny viden eller nye metoder gennem nye handlinger i deres rusmiddelpraksis, og hvor de dokumenterer de erfaringer, de gør sig. Efterfølgende bringes erfaringerne med ind i undervisningsrummet og gøres til genstand for analyse i forpligtende læringsfællesskaber med underviser og medstuderende. Supervision kan også anvendes i forhold til at koble undervisning og praksis. Ligeledes kan der arbejdes med forskellige måder at dokumentere både afprøvning og erfaringsopsamling, hvor eksempler herpå kan være videooptagelser, praksisfortællinger, dagbøger, visuelle tidslinjer eller lignende greb som måder at indfange og nedfælde erfaringer på.

Obligatoriske moduler

I det nedenstående beskrives de tre obligatoriske moduler i modeludviklingen af rusmiddelbehandleruddannelsen.

Illustration af de tre obligatoriske moduler:

Obligatorisk modul 1

Titel: Rammer og målgrupeforståelse i rusmiddelbehandling (10 ECTS)

Formål

Formålet med dette modul er, at de studerende opnår en fælles referenceramme og fælles mål på tværs af funktioner og arbejdsfelter i forhold til at kunne forstå, agere indenfor og udvikle deres arbejde som rusmiddelbehandlere.

Helt centralt på modulet står, at de studerende præsenteres for den gældende lovgivning, kvalitetsstandarder og retningslinjer/guidelines, som skal sikre et fundament af viden om "god behandling", som den øvrige uddannelse bygger ovenpå. Dette er også afgørende for at forstå rusmiddelbehandlingen ind i en helhedsopfattelse af borgernes samlede situation/liv.

Derudover sættes rammen i forhold til logikker og forståelser af afhængighed/rusmiddelbrug og rusmidlernes virkning, de sundhedsmæssige, psykiske og sociale konsekvenser ved rusmiddelbrug, medicin håndtering samt målgruppen af mennesker med dobbeltdiagnoser. Der sættes stort fokus på både vidensformidling, færdighedstræning og opbygning af kompetencer i det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde, som rusmiddelbehandlingen fordrer, så de studerende også kan trække på dette i de efterfølgende moduler.

Samlet set er det obligatoriske modul 1 rammebeskrivende for de mest centrale elementer og forståelser af rusmiddelbehandlingen, som de efterfølgende moduler bygger videre på og går mere i dybden med.

Indhold	Læringsudbytte
<p>Lovgivning og kommunale kvalitetsstandarder Undervisningen rettes mod de juridiske rammer af både sundhedsmæssig og social karakter, som har betydning for rusmiddelbehandlingen og behandlerrollen, det tværsektorielle samarbejde og borgernes rettigheder. Dette både i forhold til lovgivning, der direkte knytter an til fx visitering, den medicinske behandling, behandlingsgaranti og anonym behandling, men også lovgivning, der har relevans for den samlede indsats, som borgeren modtager.</p> <p>Derefter formidles, hvordan rusmiddelbehandlingen desuden rammesættes lokalt i forhold til bl.a. organisering og egne kommunale kvalitetsstandarder.</p>	<p>Viden om de juridiske rammer og kommunale kvalitetsstandarder og betydninger i forhold til rollen og ansvaret som rusmiddelbehandler.</p> <p>Færdigheder i at anvende gældende lovgivning og egne kommunale kvalitetsstandarder som led i tilrettelæggelsen af rusmiddelbehandlingen.</p> <p>Kompetencer til at omsætte viden og færdigheder i forhold til jura og kommunale standarder i egen praksis.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Nationale retningslinjer/guidelines Undervisningen rettes mod den ramme for behandlingsindsatsen på rusmiddelområdet, som er beskrevet af Sundheds- og Socialstyrelsen i bl.a. nationale retningslinjer/guidelines på både stof- og alkoholområdet, og som har til formål at sikre høj kvalitet i rusmiddelbehandlingen og et fælles fagligt fundament, uanset hvor man arbejder i rusmiddelbehandlingen.</p>	<p>Viden om de gældende retningslinjer/guidelines på stof- og alkoholområdet, deres indhold, anvendelse, og hvor de findes.</p> <p>Færdigheder i at anvende gældende nationale retningslinjer/guidelines.</p> <p>Kompetencer til at omsætte viden og færdigheder i anvendelsen af retningslinjer/guidelines i egen praksis.</p>
<p>Rusmidler og forståelser af rusmiddelbrug/afhængighed Under dette tema præsenteres og diskuteres forskellige centrale begreber og forståelser af afhængighed samt brug og misbrug af rusmidler.</p> <p>Desuden formidles viden om, hvordan et rusmiddelbrug kan påvirke hjerne, fysik, psykisk tilstand og sociale forhold. Der ses på forskelle og ligheder mellem stof- og alkoholområdet, samt hvordan både samfundsmæssige/sociale, psykologiske og biologiske forhold har en betydning for udviklingen af afhængighed, og omvendt hvilke sociale, psykologiske og biologiske konsekvenser rusmiddelbruget kan få.</p> <p>I relation til medicinforståelsen præsenteres landskabet i forhold til både omfang og diversitet med fokus på personer i behandlingssystemet. De medicinske behandlingsmuligheder, præparater, substitutionsbehandling, abstinensbehandling og trangmedicin præsenteres med fokus på konsekvenser ved langvarigt rusmiddelbrug og på, at rusmiddelbehandleren understøtter borgerens forståelse af egen behandling. Dette med særlig fokus på udarbejdelse af behandlingsplan, da kontakten til rusmiddelbehandlingen for nogle borgere vil være eneste kontakt til sundhedsvæsenet, og rusmiddelbehandlerne således skal kunne henvise til andre relevante sundheds- og behandlingstilbud, fx egen læge eller døgnbehandling.</p>	<p>Viden om afhængigheds- og misbrugsbegreber og de faktorer, der har betydning for, at afhængighed og misbrug opstår.</p> <p>Viden om de enkelte rusmidlers virkning og konsekvenser.</p> <p>Viden om relevant medicinsk behandling af afhængighed og somatiske konsekvenser ved langvarigt misbrug.</p> <p>Viden om de særlige forhold og vilkår, der kendetegner medicinsk behandling og de procedurer, der går forud for at indgå i medicinsk behandling.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Dobbeltdiagnoser Undervisningen sætter særligt fokus på borgere med misbrug og samtidige psykiske vanskeligheder/diagnoser, eftersom en del af behandlingen hører til i psykiatrien og skal koordineres med rusmiddelbehandlingen. Under dette tema præsenteres sammenhængen mellem psykiske vanskeligheder og misbrug, herunder hvordan rusmiddelbruget kan forstås i spændingsfeltet mellem psykisk sygdom, medicin og det levede liv.</p> <p>Ligeledes vil der være fokus på at give de studerende grundlæggende viden om de mest udbredte diagnoser relateret til målgruppen. Herunder skal de kunne identificere borgere, der har behov for psykiatrisk udredning eller behandling, og kunne støtte borgeren i kontakt og samarbejde med relevante tilbud udenfor rusmiddelbehandlingen.</p>	<p>Viden om sammenhæng mellem psykiske vanskeligheder og misbrug samt personer med dobbeltdiagnoser som en central målgruppe i rusmiddelbehandlingen.</p> <p>Kompetencer til at vurdere og tage højde for borgerens samlede livssituation samt hvilke andre aktører, der eventuelt skal inddrages i eller koordineres med i rusmiddelbehandlingen.</p>
<p>Det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde Her sætter undervisningen fokus på det tværfaglige/tværsektorielle samarbejde som et vigtigt led i en helhedsorienteret og effektiv rusmiddelbehandling. At tage hensyn til borgerens hele livssituation kræver et både tværfagligt og tværsektorielt samarbejde i rusmiddelbehandlingen fx med andre faggrupper, psykiatriske tilbud, civilsamfund samt jobcenter, børne/familieafdeling, det sekundære sundhedsvæsen mm.</p> <p>Under dette tema introduceres og trænes de studerende i forskellige modeller og tilgange til det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde som fx relationel koordinering og kapacitet, brobygning, arbejdet med fælles mål/koordinerende handleplaner samt borgerens oplevelse af sammenhæng.</p>	<p>Viden om tilgange og modeller for det tværgående/tværsektorielle samarbejde af relevans for rusmiddelbehandling.</p> <p>Færdigheder i at anvende og kunne indgå i forskellige modeller og tilgange til det tværfaglige/tværsektorielle samarbejde.</p> <p>Kompetencer til at vurdere og handle i forhold til, hvilke tilgange til det tværfaglige/tværsektorielle samarbejde, der bør benyttes i situationen.</p>

Obligatorisk modul 2

Titel: Behandlingsmetoder i rusmiddelbehandling (15 ECTS)

Formål

Formålet med dette modul er at give de studerende viden om udvalget af behandlingsmetoder samt færdigheder og kompetencer i at kunne anvende nogle af de mest benyttede metoder i rusmiddelbehandlingen.

Modulet indledes med et fokus på behandlingsforståelser og behandlerrollen både ud fra en sundhedsfaglig- og socialfaglig optik. Herunder hvilket menneskesyn man trækker på i sin funktion som rusmiddelbehandler.

Skadesreduktion og recovery-orienteret rehabilitering bringes på banen som overordnede tilgange til rusmiddelbehandlingen, hvilket er handlingsanvisende i forhold til at reducere skader og understøtte samarbejdet med borgerne om at nå personlige mål.

Der gives på dette modul en grundig indføring i kognitiv adfærdsterapi (KAT) som værende et fundament i rusmiddelbehandlingen. De studerende træner i grundlæggende færdigheder i KAT, som de vil kunne bygge videre på i valgmodul 4, hvis de ønsker dette. Umiddelbart i forlængelse indføres og færdighedstrænes de studerende ligeledes grundigt i den motiverende samtale (MI), som de også vil kunne mestre efter modulet.

Endelig gives et mere overordnet vidensoverblik over de øvrige mest anvendte metoder i rusmiddelbehandlingen såsom den traumebevidste tilgang og den systemisk narrative tilgang, som ligeledes anbefales i de nationale retningslinjer/guidelines. Dette skal give de studerende refleksive kompetencer til at kunne udvælge og henvise til den metode eller tilgang, som passer bedst til borgerens situation.

Samlet set får de studerende på modulet viden og overblik over de mest udbredte behandlingsmetoder på rusmiddelområdet og en ramme for at forstå og reflektere over metodernes styrker og svagheder i forhold til hinanden og specifikke målgrupper. Hovedvægten er på at give de studerende særligt stærke kompetencer i forhold til at kunne anvende den motiverende samtale (MI) samt grundlæggende færdigheder i forhold til kognitiv adfærdsterapi (KAT), hvilket samtidig danner afsæt for læring af øvrige behandlingsmetoder.

Indhold	Læringsudbytte
<p>Centrale behandlingsforståelser og menneskesyn på stof- og alkoholområdet</p> <p>Modulet indledes med en introduktion til begrebet 'rusmiddelbehandling' og de forskelle og ligheder, der ligger i relation til dette på alkohol- og stofområdet og ud fra en social- og sundhedsfaglig optik. Det belyses, at det har betydning for mødet med den enkelte person, hvordan man opfatter sin egen rolle som behandler. Forskellige teoretiske og metodiske tilgange har desuden forskellige forståelser af, hvordan vi kan opfatte og forstå problemet hos personen, vi samarbejder med. Der gives en indføring i rusmiddelbehandlerens position, rolle, ansvar og etik i behandlingen af borgeren.</p> <p>Vidensforståelser og menneskesyn præsenteres som analytiske greb, der kan bruges til at være undersøgende på, hvad de enkelte metoder kan og ikke kan. Dét, at have indsigt i at der kan findes forskellige forståelser, åbner mulighed for et kvalificeret samarbejde med personen i rusmiddelbehandling samt med andre professionelle.</p>	<p>Viden om behandlingsbegrebet på rusmiddelområdet ud fra såvel en social- som sundhedsfaglig vinkel</p> <p>Viden om egen rolle som rusmiddelbehandler i forhold til borgerens samlede livssituation.</p> <p>Viden om forskellige behandlingsforståelser samt, hvordan vidensforståelser og menneskesyn kan forme behandlingen og valg af metode.</p>
<p>Skadesreduktion</p> <p>Der sættes i dette tema fokus på at forstå skadesreduktion i rusmiddelbehandling samt handlemuligheder i forhold til at kunne arbejde med skadesreduktion. Skadesreduktion sigter mod at reducere sundhedsmæssige, sociale og økonomiske skader som følge af rusmiddelbrug. Skadesreduktion præsenteres både som konkrete og praktiske tiltag som fx sundhedsrum/stofindtagelsesrum, etablering af lavtærskeltilbud, sprøjtebytteordninger mv., samt mere bredt som en til- og tankegang, der fokuserer på en reduktion af skader for både rusmiddelbrugeren selv og dennes omgivelser, uanset om der arbejdes med et mål om stoffrihed.</p>	<p>Viden om og forståelse for skadesreduktion som tilgang samt de tilknyttede handlemuligheder.</p> <p>Kompetencer til at arbejde med skadesreduktion i egen praksis.</p>
<p>Recovery-orienteret rehabilitering</p> <p>I dette tema sættes der fokus på den recovery-orienterede rehabiliteringstilgang. Her er udgangspunktet at lytte til det enkelte menneskes ønsker, drømme, håb og mål og have fokus på den individuelle proces. Tilgangen præsenteres som handlingsanvisende i forhold til, hvordan man kan arbejde recovery-orienteret og rehabiliterende i rusmiddelbehandling fx i forhold til samarbejdet med borgeren omkring dennes personlige mål og i det tværsektorielle samarbejde.</p>	<p>Viden om recovery og rehabilitering og hvordan man kan arbejde med tilgangen i rusmiddelbehandling.</p> <p>Kompetencer til at omsætte recovery-orienteret rehabilitering i egen praksis.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Kognitiv adfærdsterapi (KAT) Kognitiv adfærdsterapi (KAT) er stærkt udbredt som behandlingsmetode i rusmiddelbehandlingen i Danmark i dag. Der arbejdes derfor i dybden med både viden og grundlæggende færdigheder i forhold til KAT og de rationaler, der ligger bag metoden.</p> <p>KAT indebærer et fokus på sammenhængen mellem misbrugsrelaterede tanker og dertil knyttede følelser samt de konsekvenser, det har for adfærd. KAT sigter på at belyse og omstrukturere den dysfunktionelle tænkning og adfærd, som misbrug er et udtryk for, bl.a. gennem kortlægning af manglende eller utilstrækkelig mestring af højrisikosituationer.</p> <p>Der fokuseres på at de studerende træner KAT både på og mellem undervisningsdagene. Muligheder og begrænsninger ved KAT drøftes, og der gives en ramme til at reflektere over andre metoder.</p>	<p>Viden om KAT og de rationaler, der ligger bag metoden.</p> <p>Viden om hvornår KAT giver mening at anvende, og hvornår der er brug for andre/supplerende metoder.</p> <p>Grundlæggende færdigheder i at anvende KAT som metode i behandlingen.</p> <p>Kompetencer til at omsætte viden og færdigheder i KAT i egen praksis.</p>
<p>Den motiverende samtale (MI) Fokus er her på den motiverende samtale (MI) som metode, der er en af de mest udbredte i rusmiddelbehandlingen på både stof- og alkoholområdet. I MI er fokus på at skabe motivation, aktiv lytning samt forståelse af personens indre psykiske tilstand. MI står for en forholdsvis kortvarig og empatisk proces, hvor rusmiddelbehandleren hjælper borgeren med at forholde sig til ambivalente følelser og med at finde motivation til at skabe forandring med henblik på at øge trivsel.</p> <p>Der trænes i brug af MI både i undervisningsrummet og mellem undervisningsgangene således, at de studerende opnår kompetence i at anvende MI i deres arbejde som rusmiddelbehandlere. Desuden vil MI's muligheder og begrænsninger i rusmiddelbehandlingen blive diskuteret.</p>	<p>Viden om MI's grundlæggende begreber og teknikker.</p> <p>Færdigheder i at anvende MI.</p> <p>Kompetencer til at arbejde med MI som rusmiddelbehandler.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Øvrige centrale behandlingsmetoder og tilgange</p> <p>Under dette tema præsenteres nogle af de øvrige mest udbredte metoder og tilgange, som anvendes i rusmiddelbehandlingen i Danmark. Herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Den systemisk-narrative tilgang med de mest centrale begreber. I den systemisk-narrative tilgang vil fokus være på at eksternalisere problematikker fra personen og dele dem med de relationer og kontekster, problemet befinder sig i. Gennem øvelser i undervisningen eksemplificeres, hvordan den systemisk-narrative tilgang kan anvendes. ○ De studerende præsenteres kort for den traumebevidste tilgang. Det at have en traumebevidst tilgang kan have positiv betydning for rusmiddelbehandlingen, når omgivelserne er bevidste om, at en borgers adfærd kan være en reaktion på tidligere oplevelser. På modulet gennemgås kerneelementerne i den traumebevidste tilgang. 	<p>Viden om og forståelse for den systemisk-narrative tilgang og dens styrker i rusmiddelbehandlingen, og hvad den kan/ikke kan i forhold til fx kognitiv adfærdsterapi.</p> <p>Viden om den traumebevidste tilgang og forståelse for, hvordan den kan have betydning i rusmiddelbehandlingen.</p>
<p>Gruppebehandling versus individuel behandling</p> <p>De gennemgåede behandlingstilgange kan alle sammen benyttes både som individuelle eller som gruppeметoder. Her sættes der fokus på de særlige fordele og opmærksomhedspunkter, der er tilknyttet en gruppebaseret tilgang versus en individuel tilgang. Fx kan MI trænes i gruppebehandlingssammenhænge i undervisningen.</p>	<p>Viden og forståelse for, hvornår gruppebaserede tilgange kan være særligt anvendelige i rusmiddelbehandlingen.</p>

Obligatorisk modul 3

Titel: Behandlingstilrettelæggelse i rusmiddelbehandling (10 ECTS)

Formål

Formålet med dette modul er at give de studerende viden, færdigheder og kompetencer til afdækning af borgerens situation således, at de kan udarbejde velstrukturerede rusmiddelbehandlingsplaner med udgangspunkt i borgernes egne mål og ressourcer samt kan foretage løbende evaluering og eventuel justering af behandlingsindsatsen.

Desuden sætter modulet fokus på, hvordan man kan identificere, begrunde og dokumentere for valg af metode og behandling.

De studerende vil blive trænet i dialog og inddragende processer samt tilegne sig viden om netværkets mulige betydning for borgerens hverdagsliv, trivsel og behandlingseffekt.

Samlet set bygger dette tredje obligatoriske modul ovenpå viden fra de to første obligatoriske moduler ved at sætte fokus på den konkrete samlede behandlingsproces fra afdækning til tilrettelæggelse af behandlingsplan, dokumentation, evaluering og løbende justering. De nationale retningslinjer/guidelines sættes i spil i forhold til de enkelte temaer, så de studerendes kompetence i at anvende disse styrkes gennem modulet.

Indhold	Læringsudbytte
<p>Afdækning og løbende evaluering af borgerens rusmiddelbehandling</p> <p>Undervisningen indfører de studerende i, hvordan en grundig afdækning skal ligge til grund for afgørelsen om, hvorvidt der er grundlag for at iværksætte behandling, hvilke(t) tilbud borgeren skal visiteres til, og hvad behandlingen bør indeholde. Under dette tema sættes også fokus på identifikation af borgerens ressourcer og udfordringer.</p> <p>Grundprincipperne i validerede afdækningsværktøjer som fx ASI eller Ung- og VoksenMAP gennemgås, og der trænes færdigheder i at anvende afdækningsværktøjer som grundlag for en tilrettelæggelse af behandlingen.</p> <p>Evalueringsredskaber, der kan anvendes til at undersøge borgerens oplevelse af udvikling i et behandlingsforløb i forbindelse med opfølgning via fx Trivsels- og effektmonitorering (TEM) eller Feedback Informed Treatment (FIT), præsenteres efterfulgt af konkret færdighedstræning i brugen af metoderne.</p>	<p>Viden om relevante afdæknings- og evalueringsværktøjer som et led i behandlingsforløbet.</p> <p>Færdigheder i at anvende afdæknings- og evalueringsværktøjer i behandlingsplansarbejdet sammen med borgeren.</p> <p>Kompetencer til at anvende viden om og færdigheder i afdækning og evaluering i egen behandlingspraksis.</p>
<p>Behandlingsplaner og målarbejde</p> <p>Et behandlingsforløb baseres på en nedskrevet behandlingsplan, som udarbejdes i et samarbejde mellem borger og behandler. Undervisningen rettes mod, hvordan rusmiddelbehandleren kan udarbejde en behandlingsplan sammen med borgeren, der kan understøtte et systematisk, målrettet og sammenhængende behandlingsforløb.</p> <p>Behandlingsplansarbejdet udformes på baggrund af en helhedsorienteret afdækning og beskriver bl.a. sammenhængen mellem den behandling der iværksættes, de problemer og behov der er afdækket samt borgerens egne mål.</p> <p>Undervisningen skal understøtte, at rusmiddelbehandleren kan anvende behandlingsplanen som et aktivt redskab og løbende kan justere planen, så den modsvarer borgerens aktuelle behov og målsætninger.</p>	<p>Viden om hvordan man kan arbejde med at understøtte borgerens egne mål for behandling.</p> <p>Færdigheder i at arbejde med borgerens mål og indarbejde dem i en behandlingsplan.</p> <p>Kompetencer til at udarbejde og anvende behandlingsplaner med fokus på borgernes mål.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Match af metode Med udgangspunkt i en systematisk afdækning vil der blive fokuseret på, hvordan man kan identificere og prioritere indsatser samt matche og begrunde for valg af behandlingsindsatser og metoder.</p> <p>Der arbejdes i dette tema med formuleringer af argumentation for metodevalg på baggrund af afdækningen.</p>	<p>Færdigheder i at formidle metodevalg i behandlingsplaner på baggrund af afdækning.</p> <p>Kompetencer til at kunne kombinere viden og færdigheder i forhold til metoder og tilgange til at begrunde prioriteringer af indsatser og metodematch.</p>
<p>Dokumentation og monitorering Systematisk dokumentation er central både i den samlede behandling, det enkelte behandlingsforløb og overordnet i den samlede rusmiddelbehandling i kommunen/behandlingstilbuddet.</p> <p>Undervisningen i dokumentation og monitorering sætter fokus på generelle krav og forventninger til dokumentation og kvalitetssikring på rusmiddelområdet samt på, hvordan det påvirker rusmiddelbehandlerens hverdagspraksis.</p>	<p>Viden om dokumentationens betydning for behandlingsindsatsen.</p> <p>Kompetencer til at omsætte viden og færdigheder i dokumentation og monitorering af behandlingsindsatsen til kvalitetsudvikling af egen praksis.</p>
<p>Pårørende- og netværkssamarbejde, familiebehandling og relationskompetencer For at sikre en helhedsorienteret rusmiddelindsats omkring borgeren er en systematisk inddragelse af borgerens netværk vigtig i rusmiddelbehandlingen, når borgeren ønsker det.</p> <p>Der vil i undervisningen blive fokuseret på teorier og metoder, som styrker kommunikation og samarbejde med pårørende, samt hvilke juridiske, etiske, sociale, organisatoriske og kulturelle perspektiver, der danner udgangspunkt for samarbejde med netværk og pårørende.</p>	<p>Viden om pårørende- og netværkssamarbejde samt familiebehandling.</p> <p>Færdigheder i at arbejde inddragende i samarbejde med borgerens pårørende og netværk i en samlet behandlingsindsats.</p>
<p>Borgerens samlede situation og borgersamarbejde Et generelt fokuspunkt for undervisningen er, at den samlede behandlingsindsats skal tage udgangspunkt i et borgersamarbejde således, at indsatser og ydelser tilrettelægges i overensstemmelse med en recovery-orienteret indsats, hvor borgerens ønsker, erfaringer og behov sættes i centrum.</p>	<p>Viden om samarbejdende processer med borgerne.</p> <p>Kompetencer til at samarbejde med borgerne i praksis.</p>

Valgmoduler

Indenfor rammen af Diplomuddannelsen i Rusmiddelbehandling udvikles fire valgmoduler ved opstarten (Der kan udvikles flere på sigt, ligesom eksisterende moduler kan justeres eller fjernes med tiden). Alternativt til disse moduler vil de studerende kunne tage et modul på 10 ECTS fra fx den social- eller sundhedsfaglige diplomuddannelse. Fx er der på Den Sociale Diplomuddannelse et modul om rusmiddelbrug og dobbeltproblematikker. Derudover har nedenstående eksempler på eksisterende diplommoduler en relevant kobling til Diplomuddannelsen i Rusmiddelbehandling. De udløser alle 10 ECTS:

- Pårørende- og netværkssamarbejde
- Teorier og modeller for gruppemetoder
- Psykosocial rehabilitering
- Metoder i arbejdet med unge i sårbare og udsatte positioner
- Perspektiver og tilgange i arbejdet med unge i sårbare og udsatte positioner
- Tilgange og metoder i det tværprofessionelle/tværasektorielle samarbejde

Grafisk oversigt over valgmoduler:

<p>Mennesker med multiple problemer og rusmiddelmisbrug (10 ECTS)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Problemkompleksitet og behandlingsindsatser herunder skadesreduktion • Ulighed i adgang til behandlingssystemet, stigmatisering, selv-stigmatisering og normalitet/afvigelse • Relationsarbejde og etik • Metoder i arbejdet med mennesker med multiple problemer • Tværfagligt- og tværasektorielt samarbejde i forhold til mennesker med multiple problemer
<p>Familieorienteret rusmiddelbehandling (10 ECTS)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rusmiddelbrug som en relationel problematik • Samarbejde med familien i rusmiddelbehandling • Børnenes perspektiv • Forebyggende indsatser for gravide
<p>Unge med problematisk rusmiddelbrug (10 ECTS)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rusmiddelkultur og udsathed hos unge under 25 år • Biopsykosocial tilgang til unges rusmiddelbrug og udvikling af afhængighed • Afdækning, behandlingsplanlægning, opfølgning og systematik • Tilgange og metoder i behandlingsarbejdet med unge • Samarbejde med forældre og andre omsorgspersoner • Tværprofessionelt/tværasektorielt samarbejde omkring unge i rusmiddelbehandling
<p>Kognitiv adfærdsterapi i rusmiddelbehandling (10 ECTS)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kognitiv adfærdsterapi ved rusmiddelbrug • Kognitiv adfærdsterapi ved rusmiddelbrug med fokus på det relationelle perspektiv • Kognitiv adfærdsterapi ved rusmiddelbrug med fokus på selvregulering • Implementering i egen helhedsorienterede praksis

Valgmodul 1

Titel: Mennesker med multiple problemer og rusmiddelmisbrug (10 ECTS)

Formål

Formålet med dette valgmodul er at give de studerende en dybdegående viden om problemkompleksiteten hos mennesker i multipel udsathed, som samtidig ofte er løst koblede til de etablerede behandlingsindsatser.

Den studerende vil på dette modul tilegne sig kompetencer i at identificere, prioritere, analysere og begrunde indsatser i form af behandlingstilgange og metoder. Derudover vil den studerende tilegne sig viden om de samfundsmæssige rammer for multiple problemer, stigmatisering og selv-stigmatisering. Endelig vil den studerende tilegne sig kompetencer i kritisk at kunne analysere, reflektere over og udvikle sin relationelle rusmiddelbehandlerpraksis på etisk forsvarlig vis.

Den studerende vil ligeledes tilegne sig viden og færdigheder i teamsamarbejde, relationel koordinering i det tværfaglige samarbejde på tværs af sektorer, forvaltninger og frivillige tilbud, hvor rusmiddelbehandleren kan agere som brobygger.

Samlet set bliver de studerende i stand til at agere kvalificeret i et kompliceret felt på kanten af de institutionelle rammer med kompetencer til at imødekomme den mest komplekse målgruppe med en relevant behandlingsmæssig tilgang.

Indhold	Læringsudbytte
<p>Problemkompleksitet og behandlingsindsatser herunder skadesreduktion</p> <p>På dette tema gives en grundig forsknings- og vidensbaseret indføring i de problemkompleksiteter af både sundhedsmæssig og social karakter, som borgere med multiple problemer og rusmiddelmisbrug er udfordret af fx somatiske følger af langvarigt, misbrug, alvorlige psykiske vanskeligheder, hjemløshed, prostitution.</p> <p>Der gives ligeledes en indføring i skadesreduktion som den bærende social- og sundhedsfaglige tilgang til borgere med multiple problemer og rusmiddelmisbrug. Der arbejdes også med recovery-orienteret rehabilitering relateret til samarbejdet med målgruppen.</p> <p>Med udgangspunkt i forståelserne fra de obligatoriske moduler arbejdes der i dybden med forskellige former for relevante medicinske behandlingsindsatser i relation til borgere med multiple problemer, herunder både somatiske og psykiske lidelser relateret til rusmiddelmisbrug.</p>	<p>Viden om målgruppen i forhold til deres multiple sociale- og sundhedsmæssige problemer.</p> <p>Viden om relevante medicinske behandlingsindsatser relateret til målgruppen.</p> <p>Kompetencer til at arbejde skadesreducerende.</p>
<p>Ulighed i adgang til behandlingssystemet, stigmatisering, selv-stigmatisering og normalitet/afvigelse</p> <p>En oplevelse af tilgængelighed i behandlingssystemerne, social såvel som sundhedsfaglige, er en afgørende forudsætning for at gøre brug af relevante behandlingsindsatser. Der arbejdes i dette tema med, hvordan skadesreducerende indsatser så som væresteder og gadesygeplejersker kan tænkes som et skridt på vejen ind i mere strukturerede behandlingsindsatser, sociale såvel som sundhedsfaglige.</p> <p>Temaer omkring stigmatisering, selv-stigmatisering, normalitet og afvigelse, som i praksis utilsigtet kan fungere som eksklusionsmekanismer, arbejdes ind undervejs. Herunder arbejdes der på temaet med, at se kritisk på hvordan behandlerne selv og den organisation de er en del af kan bidrage til stigmatisering.</p>	<p>Viden om teoretiske tilgange om stigmatisering, selv-stigmatisering, normalitet og afvigelse.</p> <p>Færdigheder og kompetencer i at identificere, analysere og vurdere ulighed i adgang til behandlingssystemet samt stigmatisering og selv-stigmatisering og agere lighedsfremmende i behandlingen.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Relationsarbejde og etik Der arbejdes i dette tema med, hvordan rusmiddelbehandleren kan etablere ligeværdighed i relationen, samtidig med at borgeren bevarer retten til eget liv og forståelser af meningsfuldhed. Der fokuseres på forståelser af tillid/mistillid og magt/afmagt gennem eksempler fra de studerendes egen praksis. Der arbejdes i temaet teoretiske og casebaseret med relationsarbejdet.</p> <p>Der arbejdes med værdier og etik som pejlemærker for, hvordan man som rusmiddelbehandler kan navigere i en etisk funderet praksis i relation til målgruppen.</p>	<p>Viden om sociologiske og psykologiske teoretiske tilgange til relationsarbejde.</p> <p>Færdigheder i relationsarbejde med målgruppen.</p> <p>Kompetencer til at forstå og navigere i den relationelle praksis med blik for både eget og andres bidrag.</p>
<p>Metoder i arbejdet med mennesker med multiple problemer I dette tema er der fokus på, hvordan forskellige behandlingsmetoder, som fx den motiverende samtale (MI) og kognitiv adfærdsterapi (KAT), kan begrundes og anvendes i arbejdet med personer med multiple problemer og rusmiddelmisbrug. Brugen af metoder i relation til målgruppen bliver koblet med en skadesreducerende tilgang.</p>	<p>Viden om hvordan behandlingsmetoder kan indtænkes i arbejdet med målgruppen.</p> <p>Viden om hvordan de forskellige behandlingsmetoder kan indgå i sammenhæng med den skadesreducerende tilgang.</p> <p>Kompetencer i at arbejde med forskellige behandlingsmetoder i relation til målgruppen.</p>
<p>Tværfagligt- og tværsektorielt samarbejde i forhold til mennesker med multiple problemer Der arbejdes med tværfaglige og tværsektorielle samarbejder på tværs af social- og sundhedsområdet. Det kan fx indebære samarbejder med herberg for hjemløse, psykiatri, stofindtagelsesrum, sundhedsrum og gadeplansarbejdere. Der sættes fokus på rusmiddelbehandlerens funktion som brobygger.</p>	<p>Viden om effektfulde tværfaglige og tværsektorielle indsatser i forhold til personer med multiple problemer.</p> <p>Færdigheder i at arbejde tværfagligt og tværsektorielt i relation til målgruppen.</p> <p>Kompetencer i at arbejde som brobygger i arbejdet med målgruppen.</p>

Valgmodul 2

Titel: Familieorienteret rusmiddelhandling (10 ECTS)

Formål

Formålet med dette valgmodul er, at de studerende opnår et solidt kendskab til og tilegner sig forståelse for familieorienteret rusmiddelbehandling. Det gælder dels viden om kort- og langsigtet belastning for den

samlede familie ved rusmiddelproblematikker samt de behandlingsmæssige dynamikker og effekter, der kan opnås ved at inddrage familieperspektivet i den konkrete behandling. Det gælder desuden de perspektiver, der ligger i at adressere rusmiddelbrugets konsekvenser for børn som en særskilt problematik; både i forhold til at forebygge og håndtere det enkelte barns psykosociale vanskeligheder, indsatsmuligheder og eventuelle konsekvenser af rusmiddelbrug under graviditet samt de tværprofessionelle samarbejdsaspekter, der knytter sig til dette.

Samlet set vil modulet sætte den studerende i stand til at forstå og vurdere rusmiddelproblematikker i et familieperspektiv, at udføre familieorienteret rusmiddelbehandling samt specifikt at adressere udsathed hos børn i familier med problematisk rusmiddelbrug.

Indhold	Læringsudbytte
<p>Rusmiddelbrug som en relationel problematik</p> <p>Dette tema giver overordnet viden om omfang og konsekvenser af rusmiddelbrug set i et familieperspektiv samt en indføring i karakteristiske familiemønstre centreret om de(n) voksne med rusmiddelbrug og hvilke mestringsstrategier, der udvikles hos børnene.</p> <p>Rusmiddelproblematikker hos forældre har som udgangspunkt en negativ påvirkning på hele familien. Det kan have store konsekvenser for børnenes opvækst, bl.a. i form af forøget risiko for udvikling af en lang række psykosociale problemer også på længere sigt, bl.a. egne rusmiddelproblemer og vanskeligheder med at indgå i nære relationer.</p>	<p>Viden om rusmiddelproblematikker i et familieperspektiv samt specifik viden om mulige konsekvenser for børns opvækst.</p>
<p>Samarbejde med familien i rusmiddelbehandling</p> <p>Inddragelse af familien kan dels understøtte behandlingen hos den rusmiddelafhængige, men også give dennes partner, børn og andre pårørende støtte i forhold til at håndtere egne belastninger.</p> <p>Der introduceres til metoder i familiesamtaler, parsamtaler og forældresamtaler, både individuelt og i grupper, som dels har til formål at reducere de rusmiddelrelaterede problemer, men som også sætter de studerende i stand til at arbejde med at understøtte en positiv familiedynamik.</p> <p>De anvendte metoder vil tage udgangspunkt i kognitiv adfærdsterapi (KAT), motiverende samtale (MI), parterapi, systemisk og narrativ familierapi og gruppebehandling. Dvs. at der til dels arbejdes med metoder, der er introduceret på det obligatoriske modul 2, men som i denne kontekst trænes ind i et familiebehandlingsperspektiv.</p>	<p>Viden om hvordan man ved inddragelse af familiemedlemmer i rusmiddelbehandlingen kan understøtte både rusmiddelbehandlingsforløbet, familiens samspil, og de pårørendes trivsel.</p> <p>Færdigheder i anvendelse af metoder orienteret mod familien.</p> <p>Kompetencer til at omsætte viden og færdigheder til familieorienteret rusmiddelbehandling.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Børnenes perspektiv</p> <p>Der sættes i dette tema særskilt fokus på børnene og deres vanskeligheder, som dels kan adresseres som led i behandling af den samlede familie, men også kan foregå uafhængigt af, om den misbrugende forælder indgår i behandling. Relevant lovgivning på børne-familieområdet præsenteres; herunder praksis omkring underretninger og rammer for inddragelse af relevante aktører i det tværprofessionelle samarbejde.</p> <p>Der arbejdes desuden med at identificere de reaktionsmønstre og mestringsstrategier, børnene udvikler, herunder forskellige roller i søskendeflokken og forskellige positioner i forhold til både rusmiddelmissbrugende og ikke-rusmiddelbrugende forældre. Der fokuseres på samspil omkring at bryde børnenes isolation i form af metoder til individuelle og gruppesamtaler, samt metoder der adresserer børnenes konkrete trivsel, sikkerhed og psykologiske tryghed; herunder den mentaliserende og traumeinformerende tilgang.</p>	<p>Viden om lovgivning og rammer på børne-familieområdet</p> <p>Færdigheder i identifikation af børns vanskeligheder og mestringsstrategier i familier med rusmiddelproblematikker.</p> <p>Kompetencer til at indgå i et støttende samspil med børn og familie, som øger børnenes trivsel og psykologiske tryghed.</p>
<p>Forebyggende indsatser for gravide</p> <p>Der sættes fokus på, hvornår den gravide eventuelt kan have brug for mere intensiv rusmiddelbehandling som fx mulighed for døgnophold.</p> <p>Forebyggende indsatser til gravide med et rusmiddelforbrug iværksættes for at forebygge, afhjælpe eller begrænse følger af den gravides rusmiddelforbrug og eventuel sociale udsathed. Indsatserne skal give den gravide, barn/børn og eventuel partner de bedst mulige vilkår, minimere risikoen for rusmiddelrelaterede fosterskader og sikre det kommende barn de bedst mulige opvækstvilkår.</p> <p>Der arbejdes med redskaber til understøttelse af den gravides og eventuelle partners ressourcer, forældreskab, netværk og sociale situation. Herunder at understøtte og iværksætte samarbejde med relevante tværprofessionelle og tværsektorielle samarbejdspartnere omkring familien.</p> <p>Viden om opsporing og den tidlige indsats betydning for barnets udvikling. Fokus på kendetegn og vanskeligheder ved rusmiddelskader hos barnet vil ligeledes blive inddraget.</p> <p>Der arbejdes med samarbejde med andre aktører omkring den gravide fx familieambulatorier og sundhedsplejersker.</p>	<p>Viden om den tidlige og forebyggende indsats betydning for barnet og familien.</p> <p>Kompetencer til at kunne indgå i forebyggende og familieunderstøttende indsatser over for gravide og småbørnsfamilier med rusmiddelproblematikker.</p>

Valgmodul 3

Titel: Unge med et problematisk rusmiddelbrug (10 ECTS)

Formål

Formålet med dette valgmodul er at give de studerende en grundlæggende forståelse af unges rusmiddelbrug i en samfundsmæssig, institutionel, individuel og relationel kontekst. De studerende får viden om den generelle rusmiddelkultur, men også rusmidlernes påvirkning af unges fysiologiske, psykologiske og identitetsmæssige udvikling. Dette med henblik på at kunne gå i samspil med de unge i en behandlingsmæssig kontekst gennem en praksisorienteret inddragelse af relevante teorier og metoder. Det er centralt for modulet, at de studerende får grundlæggende viden og forståelse for de særlige aspekter, der knytter sig til arbejdet med de unge. De unge bør mødes med en ikke-stigmatiserende tilgang og understøttes bedst muligt i en vej ud af et problematisk rusmiddelbrug og på samme tid få styrket tilknytningen til udviklende fællesskaber og uddannelse.

Samlet set får de studerende kompetencer i at kunne planlægge og udføre rusmiddelbehandling i samarbejde med den unge, at kunne vurdere og anvende centrale og validerede rusmiddelbehandlingsmetoder og -tilgange til målgruppen samt kompetencer til at kunne bringe forståelsen af unge som en særlig målgruppe i spil. Herudfra får de studerende kompetence til at inddrage forældre og relevante samarbejdspartnere i en helhedsorienteret indsats, der understøtter og sikrer den unges deltagelse i centrale fællesskaber på lige fod med andre unge.

Indhold	Læringsudbytte
<p>Rusmiddelkultur og udsathed hos unge under 25 år Der sættes i dette tema fokus på betydningen af den generelle ungdoms- og festkultur med kobling til rusmidlernes funktion og konsekvenser for forskellige grupper af unge.</p> <p>Der gives en indføring i det kontinuum, der strækker sig fra en beruselsesorienteret alkoholkultur blandt unge generelt koblet med brug af præstationsfremmende stoffer, over rekreativt brug og til rusmidlernes betydning i forhold til marginaliseringstruede unge.</p>	<p>Viden om unges problematiske rusmiddelbrug set i kontekst af samfundsforhold, ungdomsliv og generel rusmiddelkultur.</p> <p>Viden om udsathed hos unge med kobling til risiko for et problematisk brug af rusmidler.</p>
<p>Biopsykosocial tilgang til unges og udvikling af afhængighed Et problematisk brug af rusmidler i teenageårene kan få alvorlige konsekvenser for både den unges fysiologiske, psykologiske og sociale udvikling samt identitetsdannelse.</p> <p>Under dette tema vil der være fokus på at opnå en grundlæggende viden om teenagehjernen og unges generelle fysiologiske, psykologiske, neurologiske og sociale udvikling. Med dette afsæt dykkes der ned i den potentielle sammenhæng mellem unges fysiske, psykiske og sociale vanskeligheder/psykiatriske diagnoser og brug af rusmidler samt konsekvenserne for det levede liv, fx i forhold til at få en uddannelse og økonomi.</p>	<p>Viden om rusmiddelbrugets mulige konsekvenser for unges fysiologiske, psykologiske og sociale udvikling.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Afdækning, behandlingsplanlægning, opfølgning og systematik Der sættes fokus på arbejdet med UngMap som værktøj for afdækning og behandlingsplanlægning samt TEM som opfølgingsredskab specifikt i forhold til unge i rusmiddelbehandling. Herunder målsætningsarbejde der sikrer, at de unge har ejerskab til behandlingsplanen.</p> <p>Der arbejdes med differentierede behandlingsindsatser og fokusområder i forhold til de specifikke UngMap-profiler; bl.a. med henblik på at sikre et relevant tilbud til de unge, der kan være svære at fastholde i de generelle institutionelle rammer.</p>	<p>Viden om metoder til afdækning og behandlingsplanlægning i forhold til unge.</p> <p>Færdigheder i at kunne afdække og vurdere unges rusmiddelbrug.</p> <p>Kompetencer til at omsætte viden fra afdækningen i en konkret og differentieret behandlingsplan og i at udarbejde målsætninger i samarbejde med de unge.</p>
<p>Tilgange og metoder i behandlingsarbejdet med unge Unge møde med rusmiddelbehandlingssystemet er ofte kendetegnet ved, at de unges omgivelser er bekymrede over den unges rusmiddelbrug. Mens den unge ofte ikke selv har en oplevelse af at have brug for hjælp. Derudover kan de unge udvise en høj grad af ambivalens i mødet med rusmiddelbehandlingssystemet.</p> <p>Under dette tema fokuseres på det relationelle og motiverende arbejde med baggrund i en tilgang, der rummer differentierede måder at skabe og fastholde kontakten med de unge på. Der arbejdes med følgende tre fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relations- og motivationsarbejde med fokus på meningsskabelse og forskellige deltagelsesmuligheder for de unge. • Introduktion til metoden MOVE som konkret behandlingsmodel, der er udviklet til unge. Der gives en grundig indføring i metodens strukturelle elementer, herunder anvendelsen af MI og KAT. • Øvrige behandlingsmetoder som fx den systemisk-narrative tilgang i et ungeperspektiv. 	<p>Viden om relations- og behandlingsarbejde med unge, herunder forståelse for egen professionelle position i en helhedsorienteret indsats.</p> <p>Viden om MOVE som manualbaseret behandlingsmetode til unge.</p> <p>Færdigheder i at arbejde med MOVE-metodens forskellige samtaleteknikker og strukturelle elementer.</p> <p>Kompetencer til at kunne omsætte viden og færdigheder til rusmiddelbehandling rettet mod unge.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Samarbejde med forældre og andre omsorgspersoner Under dette tema sættes fokus på inddragelse af forældre og andre pårørende i rusmiddelbehandlingen af unge. Der fokuseres på en helhedsorienteret rusmiddelbehandling af unge med udgangspunkt i tilgange og metoder, der inddrager forældrene.</p> <p>Der arbejdes med tidligere gennemgåede metoder, som kobles til forældreinddragelsen, hvor målet er at sætte fokus på at "geninstallere" forældrene som omsorgsgivere for de unge. Målet er, at forældrene inddrages og får kompetencer til at understøtte den unges behandling afpasset i forhold til den enkelte unge og familiens situation og behov.</p>	<p>Viden om metoder og modeller for inddragelse af forældre eller andre omsorgspersoner i rusmiddelbehandling af unge.</p> <p>Kompetencer i at kunne vurdere den unge og familiens behov og indtænke familien som en ressource i rusmiddelbehandlingen.</p>
<p>Tværfprofessionelt/tværasektorielt samarbejde omkring unge i rusmiddelbehandling Tværfprofessionelt samarbejde omkring unge med et problematisk rusmiddelbrug er kendetegnet ved at foregå på tværs af det almene uddannelsesområde, de specialiserede sociale indsatser og eventuelt egen læge, psykiatri m.v.</p> <p>Under dette tema fokuseres der på den helhedsorienterede behandlingsindsats, hvor der både er fokus på uddannelse, familie, ungefællesskaber og eventuelt sociale og psykiatriske indsatser. Omdrejningspunktet er relevant lovgivning for det tværfprofessionelle samarbejde og for behandling af mindreårige; herunder viden om skærpet underretningspligt samt særlig lovgivning om rusmiddelbehandling efter servicelovens børne- og ungebestemmelser.</p> <p>Der arbejdes med tilgange og metoder omkring tværfprofessionalitet, overordnet koordinering, relationel koordinering og koblingskompetencer.</p>	<p>Viden om relevant lovgivning og logikker i forhold til rusmiddelbehandling af unge samt rammer for tværfprofessionelt samarbejde på tværs af almen- og specialområdet.</p> <p>Kompetencer til at indgå i det tværfprofessionelle/tværasektorielle samarbejde omkring unge i rusmiddelbehandling.</p>

Valgmodul 4

Titel: Kognitiv adfærdsterapi i rusmiddelbehandling (10 ECTS)

Formål

Formålet med dette valgmodul er at give de studerende viden, færdigheder og kompetencer til at kunne anvende den evidensbaserede metode kognitiv adfærdsterapi (KAT) i rusmiddelbehandling. Metoden er stærkt udbredt som behandlingsmetode i rusmiddelbehandlingen på både stof- og alkoholområdet og vægtes tungt i nationale retningslinjer/guidelines.

Modulet bygger videre på den viden og de færdigheder, de studerende har tilegnet sig om behandlingsmetoden på det obligatoriske modul 2. På valgmodulet gives der dels en grundig indføring i det teoretiske fundament for kognitiv adfærdsterapi, og der sættes særligt fokus på træning i brug af teknikker fra behandlingsmetoden.

Behandlingen sigter at belyse og omstrukturere den dysfunktionelle tænkning bl.a. gennem kortlægning af uhensigtsmæssig mestring i højrisikosituationer. Der er fokus på relationelle mønstre, på risikofaktorer og forebyggelse samt interventionsstrategier ved tilbagefald. Der trækkes på elementer fra den 3. bølge indenfor kognitiv psykologi med fokus behandlingsmetoder i forhold til selvregulering og eventuel bearbejdning af traumer.

Samlet set får de studerende således kompetencer til selvstændigt at gennemføre kognitiv adfærdsterapi i forhold til rusmiddelproblemer, hvor de med afsæt i de obligatoriske moduler ligeledes får kompetencer til at integrere andre relevante psykosociale tilgange og metoder som led i den helhedsorienterede rusmiddelbehandling. De redskaber, der præsenteres på modulet, trænes både i og mellem undervisningsgangene med udgangspunkt i de studerendes egen praksis.

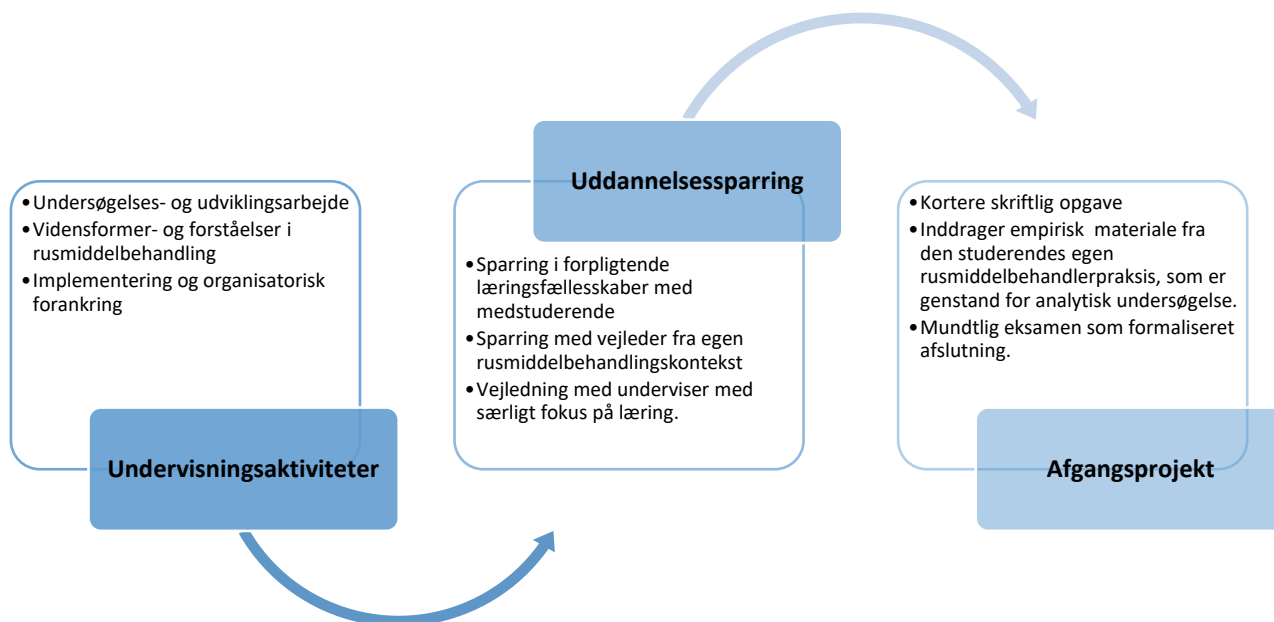
Indhold	Læringsudbytte
<p>Kognitiv adfærdsterapi ved rusmiddelmisbrug Der gives en grundlæggende indføring i basale begreber og principper i det teoretiske fundament for kognitiv adfærdsterapi.</p> <p>Der introduceres til den kognitive model for misbrug, hvor rusmiddelrelaterede tanker, kropslige og følelsesmæssige reaktioner og den deraf resulterende adfærd sættes i sammenhæng.</p> <p>Med udgangspunkt i forløbsprotokol som ramme introduceres til centrale redskaber i kognitiv rusmiddelbehandling som fx psykoedukation, problemliste, rusfunktion, kognitiv omstrukturering i forhold til håndtering af højrisiko-situationer, case-formulering og tilbagefaldsforebyggelse.</p>	<p>Viden om det teoretiske afsæt for kognitiv adfærdsterapi</p>
<p>Kognitiv adfærdsterapi ved rusmiddelbrug med fokus på det relationelle perspektiv Under dette tema sættes der fokus på, hvordan borgernes opvækst- og udviklingsmæssige forhold kan have betydning for udvikling af misbrug og afhængighed af rusmidler. Ligeledes er fokus på, hvordan der kan arbejdes med de forhold, som led i den kognitive behandling.</p> <p>Der gives introduktion til vilkår under opvæksten og eventuelle traumers betydning for tilknytningsmønstre og leveregler.</p> <p>Der inddrages elementer fra Compassion Focused Therapy, og der arbejdes med at træne færdigheder i, hvordan de relationelle perspektiver kan udfoldes og anvendes som led i den kognitive misbrugsbehandling, herunder også eventuelle påvirkninger og parallelprocesser hos behandler.</p>	<p>Viden om bagvedliggende mønstres betydning for udvikling af misbrug af rusmidler.</p> <p>Forståelse for betydningen af det relationelle samspil mellem borger og behandler, herunder den påvirkning der kan ske hos behandleren selv.</p> <p>Kompetencer i at arbejde med bagvedliggende mønstre i den kognitive behandling.</p>

Indhold	Læringsudbytte
<p>Kognitiv adfærdsterapi ved rusmiddelbrug med fokus på selvregulering Ud fra den kognitive adfærdsterapi sættes der i arbejdet med selvregulering fokus på bl.a. behandling af PTSD, følelsesregulering og impuls kontrol samt eksponeringsarbejde i forhold til trangshåndtering m.v.</p> <p>I relation til det kognitive arbejde med selvregulering inddrages bl.a. metoder fra den 3. bølge indenfor kognitiv psykologi, som bidrager med en tilgang, der handler om at øge den psykologiske fleksibilitet og ændre borgerens perspektiv på sig selv og tilværelsen. Der inddrages således metoder som fx ACT (Acceptance and Commitment Therapy).</p>	<p>Viden om reaktionsmønstre, der kan bunde i vanskelige psykiske tilstande og psykiatriske diagnoser, som baggrund for at arbejde behandlingsmæssigt med selvregulering fx ved svækket hæmning og impuls kontrol.</p> <p>Indsigt i metoder fra den 3. bølge indenfor kognitiv psykologi.</p> <p>Kompetencer til at arbejde med kognitive metoder til selvregulering.</p>
<p>Implementering i egen helhedsorienterede praksis Gennem løbende afprøvning og omsætning af metoden kognitiv adfærdsterapi i egen praksis arbejdes der med muligheder og begrænsninger ved den kognitive tilgang, og der gives en ramme til at reflektere over andre metoder i relation til den kognitive tilgang.</p>	<p>Kompetencer til at arbejde med kognitiv adfærdsterapi i strukturerede behandlingsforløb.</p>

Afgangsprojekt

Afgangsprojektet består af i alt 15 ECTS og kan først påbegyndes, når de øvrige moduler er gennemført og bestået.

Grafisk illustration af afgangsprjektet:

Formål

Formålet med afgangsprjektet er, at de studerende opnår viden, færdigheder og kompetencer i at gennemføre et udviklings- eller undersøgelsesprojekt inden for feltet rusmiddelbehandling, som bygger på den samlede rusmiddelbehandleruddannelse. Samtidig understøtter afgangsprjektet, at de studerende får kompetence til at omsætte uddannelsen ind i egen praksis. Afgangsprojktet består af tre delaktiviteter, som indeholder undervisningsaktiviteter, systematisk sparring som kobles tæt til de studerendes arbejdsliv og et skriftligt afgangsprjekt der afsluttes med en mundtlig eksamen.

Samlet set understøtter afgangsprjektet de studerendes kompetence i at anvende den viden og færdigheder, de har tilegnet sig på uddannelsen, både i forhold til målgruppeforståelse, konkrete metoder, tilgange og rammer for rusmiddelbehandling.

Indhold	Læringsudbytte
Undersøgelles- og udviklingsarbejde i egen praksis De studerende præsenteres for og trænes i at anvende forskellige greb og værktøjer til at være undersøgende og kritisk udviklende på egen praksis. Herunder hører også brug af teori og vidensformer fra uddannelsen som analytiske greb.	Kompetencer til at gennemføre undersøgelses- og udviklingsarbejde i egen praksis.

Indhold	Læringsudbytte
<p>Organisatorisk forankring og implementering Her arbejdes med og udvikles på, hvordan man som rusmiddelbehandler kan omsætte og integrere viden og læring fra diplomuddannelsens moduler til at skabe kvalitetsudvikling, forandring, implementering og forankring af ny viden i egen organisation. Der arbejdes med forsknings- og vidensbaserede metoder til at understøtte forandring, implementering og forankring individuelt og i et organisatorisk perspektiv.</p>	<p>Viden om teori og greb til at arbejde med kvalitetsudvikling, forandring, implementering og forankring.</p> <p>Færdigheder i metoder, der understøtter implementering og forankring.</p> <p>Kompetencer til at kvalitetsudvikle, forandre, implementere og forankre ny viden i egen praksis.</p>
<p>Praksisafprøvning, løbende sparring, skriftligt afgangprojekt og mundtlig eksamen De studerende skal deltage i forskellige former for strukturerede aktiviteter omkring uddannelsessparring. De strukturerede uddannelsessparringsaktiviteter bliver et redskab i at "arbejde uddannelsen ind i praksis".</p> <p>Uddannelsessparringsaktiviteterne er obligatoriske og betragtes på lige fod med andre former for undervisning. Uddannelsessparring har til formål at understøtte evnen til metodisk refleksion således, at de studerende bliver i stand til at benævne og forklare egne tilgange og alternative veje ud fra de metodiske tilgange og teoretiske principper, som de har lært på rusmiddelbehandleruddannelsen. Uddannelsessparring kan indeholde aktiviteter, der foregår på uddannelsesstedet individuelt eller i samarbejde med medstuderende (peer-to-peer sparring eller sparring med underviser). Derudover kan der kobles sparring på via vejleder fra arbejdspladsen. Der kan benyttes redskaber som video, logbog m.m.</p> <p>Som afslutning på den samlede rusmiddelbehandleruddannelse skal de studerende lave en mindre skriftlig opgave, som de skal til mundtlig eksamen i.</p> <p>Den skriftlige opgave knyttes op på de studerendes egen praksis og empiri herfra, som de studerende skal forholde sig til analytisk og vidensbaseret, og som bindes an til det samlede afgangprojekt, hvor omdrejningspunktet er undersøgelses- og udviklingsarbejde koblet til egen praksis.</p> <p>Der undervises i opgaveskrivning/skriftlig fremstilling, og alle studerende tilbydes individuel vejledning på deres opgave.</p>	<p>Færdigheder i teoretisk og metodisk refleksion, som understøtter undersøgelse og udvikling af egen praksis som rusmiddelbehandler.</p> <p>Kompetencer i at formulere og gennemføre undersøgende og udviklende projekter indenfor rusmiddelbehandling.</p>

Generelle forhold knyttet til diplomuddannelse

I nedenstående afsnit beskrives de generelle forhold, der knytter sig til udbud af en diplomuddannelse.

Adgangsbetingelser

Adgangsbetingelser på diplomuddannelse:

- Gennemført relevant adgangsgivende uddannelse mindst på niveau med en erhvervsakademiuddannelse eller relevant akademiuddannelse, jf. diplombekendtgørelsen.
- Mindst to års erhvervs erfaring efter gennemført adgangsgivende uddannelse. Uddannelsesinstitutionen kan anerkende realkompetencer svarende til adgangskravet om mindst to års relevant erhvervs erfaring, når ansøgeren gennem en længere periode har udført jobfunktioner på et niveau, der svarer til adgangsniveauet for den adgangsgivende uddannelse, uanset hvornår erfaringen er opnået.

Rusmiddelbehandlere, der ikke lever op til ovenstående, vil kunne søge om optagelse på baggrund af:

- En realkompetencevurdering, som er en individuel vurdering af de reelle kompetencer i forhold til en bestemt uddannelse eller modul. De reelle kompetencer består af den viden og færdigheder, man har tilegnet sig gennem uddannelse, kurser, arbejdsliv og fritidsliv.
- At de opnår den relevante toårige erhvervs erfaring via deres arbejde som fx rusmiddelbehandlere, så de derefter kan optages på uddannelsen.

Da uddannelsen bygges op omkring en vekselvirkning mellem undervisning og afprøvning i egen praksis, vil det tydeligt fremgå, at det er væsentligt at have en aftale med arbejdsgiver om mulighed for løbende at kunne omsætte uddannelsens indhold i konkret rusmiddelbehandlingspraksis. Derved får man som studerende det optimale ud af uddannelsen og det bedste fundament for omsætning i praksis.

Kvalitetskrav for diplomuddannelse

Kompetencegivende uddannelse er kendetegnet ved at være underlagt kvalitetskrav og ved at være etableret under en kvalitetsramme for videregående uddannelser, som er fastlagt af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Herved stilles der krav til, at uddannelsesudbyderne tilrettelægger uddannelse ud fra fastlagte rammer til det faglige niveau og til den viden, færdigheder og kompetencer, som skal opnås gennem uddannelsen.

I udviklingen af en diplomuddannelse er rammen sat i *"Bekendtgørelse om diplomuddannelser"*⁷, hvor følgende er beskrevet:

"En diplomuddannelse er normeret til 60 ECTS-point, svarende til 1 årsværk omregnet til fuldtidsstudie. Uddannelsen tilrettelægges som fagligt afgrænsende moduler, og tilrettelægges så der tages hensyn til de studerendes muligheder for at kombinere uddannelse med tilknytning til arbejdsmarkedet. Undervisningen skal være praksisrettet, og de studerendes erfaringer skal inddrages i undervisningen. Uddannelsen skal være afsluttet senest 6 år efter, at den studerende er begyndt på uddannelsen. Den enkelte professionshøjskole kan i særlige tilfælde dispensere herfra. Indhold og tilrettelæggelse af den enkelte diplomuddannelse er fastlagt i en studieordning."

Ifølge bekendtgørelse om diplomuddannelser skal nedenstående være opfyldt ved en diplomuddannelse på 60 ECTS-point.

- Obligatoriske moduler svarende til mindst 15 ECTS-point inden for uddannelsens faglige område.

⁷ <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2022/933>

- Valgmoduler svarende til mindst 5 ECTS-point, der er understøttende i forhold til uddannelsens mål for læringsudbytte. Valgmoduler inden for andre fagområder end uddannelsen kan højst udgøre 15 ECTS-point.
- Afgangsprojekt svarende til 15 ECTS-point, der afslutter uddannelsen. Afgangsprojektet skal dokumentere, at uddannelsens mål for læringsudbytte er opnået.
- De enkelte moduler kan have et omfang på 5 eller 10 ECTS-point. Modulerne indeholder videnskabsteori i relation til fagområdet praksis og anvendte teorier og metoder.

Omfang af studieaktivitet

Da en fuld diplomuddannelse er på 60 ECTS-point, og 1 ECTS-point svarer til 27-28 timers studieaktivitet⁸, skal deltagerne forvente 1620 timers studieaktivitet til det samlede forløb. Langt størstedelen af studieaktiviteten foregår udenfor selve undervisningslokalet i form af forberedelse og prøvehandling m.m., så det er muligt at gennemføre en fuld diplomuddannelse på 2-3 år samtidig med fuldtidsarbejde. I tilrettelæggelsen kan indgå både fremmødeundervisning, internat, online-undervisning m.m. Som eksempel kan nævnes, at et modul på 10 ECTS typisk dækker over 6-8 dages undervisning.

Prækvalifikation

En ny uddannelse skal prækvalificeres i regi af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Der er årligt to ansøgningsfrister med deadline for ansøgning henholdsvis den 15. september og den 1. februar.⁹ Efter prækvalifikationen udarbejdes de udbydende institutioner i fællesskab en studieordning for uddannelsen, som efterfølgende godkendes i professionshøjskolernes fagudvalg på det sociale- og samfundsfaglige område. I studieordningen indgår en beskrivelse af de enkelte moduler i forhold til fagligt indhold og hvilken viden, kompetencer og færdigheder, der arbejdes med, ligesom eksamensformer m.m. beskrives. Se fx Den Sociale Diplomuddannelse.¹⁰

Eksamen/prøveformer

Hvert modul afsluttes med en mundtlig og/eller skriftlig eksamen enten individuelt eller i en mindre gruppe. De studerende modtager et modulbevis på baggrund af dette. Eksamen har til formål at understøtte koblingen mellem det lærte på uddannelsen, den afprøvning der har været undervejs og det fremadrettede arbejde som rusmiddelbehandler. I arbejdet med studieordningen vil det skulle præciseres, hvilke konkrete mundtlige og skriftlige eksamensformer, der indgår som mulige på uddannelsen. Eksempler på greb der vil kunne anvendes i eksamensudformningen er, at de studerende videofilmer deres arbejde med konkrete metoder eller tilgange eller udarbejder cases ud fra deres egen praksis, og at disse kobles til den teoretiske og praktiske viden, der er tilegnet gennem modulet.

Økonomi

De formaliserede uddannelsesrammer gør, at rusmiddelbehandleruddannelsen kan lægges i en økonomisk bæredygtig ramme.

Nedenstående illustrerer de økonomiske omkostninger, der er forbundet med en uddannelse på diplomniveau. Der er her taget udgangspunkt i cirkapriser for diplomuddannelser på nuværende tidspunkt, men priserne kan variere med op til 10 % fra uddannelse til uddannelse og udbyder til udbyder, ligesom taxameterstøtten ikke er den samme til hver uddannelse.

Dertil kommer, at pædagoger, socialrådgivere, ergoterapeuter, fysioterapeuter, lærere, SOSU-assistenters, pædagogiske assistenter og kontoruddannede, der er regionalt- eller kommunalt ansatte, kan søge om

⁸ <https://diplom.dkprof.dk/wp-content/uploads/2013/08/ects-folder.pdf>

⁹ <https://ufm.dk/uddannelse/institutioner-og-drift/styring-af-uddannelsesudbud/praekvalifikation/kvalitetssikring-og-akkreditering>

¹⁰ <https://diplom.dkprof.dk/wp-content/uploads/2022/09/Studieordning-for-Den-sociale-Diplomuddannelse-sep.-2022.pdf>

kompetencefondsmidler, som dækker op til 80 % af deltagerudgifterne. I alt kan den kommunale kompetencefond støtte med op til 30.000 kr. indenfor et år til efter- og videreuddannelse, hvis man er kommunalt ansat og omfattet af overenskomst inden for de ovenstående faggrupper.¹¹

Diplomniveau 10 ECTS	
Deltagerpris	12.950 kr.
Deltidstaxameterstøtte fra staten (skal ikke fratrækkes deltagerprisen)	3.317 kr.

¹¹ <https://denkommunalekompetencefond.dk/den-kommunale-kompetencefond/>